

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2017. november 17.
(OR. en)

14511/17

ENV 953
IND 324
PROCIV 103

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2017. november 16.
Címzett:	Jeppé TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2017) 665 final
Tárgy:	A Bizottság jelentése a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről szóló 96/82/EK irányelvnek a 2012–2014 közötti időszakban való tagállami alkalmazásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2017) 665 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2017) 665 final

Brüsszel, 2017.11.16.
COM(2017) 665 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

**a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről szóló
96/82/EK irányelvnek a 2012–2014 közötti időszakban való tagállami alkalmazásáról**

A Bizottság jelentése

A VESZÉLYES ANYAGOKKAL KAPCSOLATOS SÚLYOS BALESETEK VESZÉLYEINEK ELLENŐRZÉSÉRŐL SZÓLÓ 96/82/EK IRÁNYELVNEK A 2012–2014 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN VALÓ TAGÁLLAMI ALKALMAZÁSÁRÓL

Tartalomjegyzék

1.	BEVEZETÉS.....	2
2.	A TAGÁLLAMI JELENTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓJA.....	4
2.1.	Üzemek száma.....	4
2.2.	Kockázatkezelési intézkedések	5
2.2.1.	A külső vészhelyzeti tervek elkészítése	6
2.2.2.	A külső vészhelyzeti tervek ellenőrzése és felülvizsgálata	7
2.2.3.	A nyilvánosság tájékoztatása.....	8
2.3.	Hatósági ellenőrzések.....	9
3.	AZ EMARS-ADATBÁZISBÓL SZÁRMAZÓ, SÚLYOS BALESETEKKEL KAPCSOLATOS STATISZTIKÁK	12
4.	KÖVETKEZTETÉSEK ÉS TOVÁBBI TEENDŐK.....	16

1. BEVEZETÉS

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek komoly fenyegetést jelentenek az emberekre és a környezetre. Az ilyen balesetek továbbá jelentős gazdasági veszteséget okoznak és megzavarják a fenntartható növekedést. Ugyanakkor a modern iparosodott társadalomhoz nélkülözhetetlen egyes gazdasági ágazatokban elkerülhetetlen a veszélyes anyagok nagy mennyiségben való felhasználása. A kapcsolódó kockázatok minimalizálása érdekében intézkedéseket kell hozni a súlyos balesetek megelőzése, és – amennyiben mégis ilyen balesetekre kerülne sor – a megfelelő felkészültség és válaszlépések biztosítása céljából.

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről szóló 96/82/EK tanácsi irányelv¹ („Seveso II. irányelv”) rendelkezik a súlyos balesetek megelőzésére és azok következményeinek csökkentésére szolgáló kockázatkezelési intézkedések vonatkozó keretéről. A Seveso II. irányelvet időközben felváltotta a 2012/18/EU irányelv² („Seveso III. irányelv”), melyet a tagállamoknak 2015. május 31-ig kellett átültetniük.

A Seveso II. irányelv 19. cikkének (4) bekezdése szerint a tagállamok hároméves jelentést készítenek a Bizottság számára a Seveso II. irányelv végrehajtásáról. A Bizottság minden harmadik évben nyilvánosságra hozza ezen információk összefoglalóját. E jelentés elsősorban a 2012–2014 közötti időszakra vonatkozó összefoglalót tartalmazza. A Seveso II. irányelv Seveso III. irányelvvel való felváltása továbbá lehetőséget nyújt arra is, hogy ne csak a legutolsó jelentéstételi időszakot értékeljék, hanem a Seveso II. irányelv élettartama alatt elért általános előrehaladást is mérlegeteljék.

E jelentés 2. pontja a tagállamok által kérdőív³ alapján benyújtott információkat foglalja össze. A kérdőív a korábban azonosított problémás területekre összpontosított. Ez az összefoglaló azért készült, hogy felmérje a végrehajtás mértékét és a kezelendő hiányosságokat. A 3. pont ezt baleseti adatokkal egészíti ki, amelyek az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának Súlyos Balesetek Veszélyeivel Foglalkozó Irodája által kezelt, a tagállamok által benyújtott információkon alapuló eMARS⁴ adatbázis elemzéséből származnak. A következtetéseket és a további teendőket a 4. pont ismerteti.

Az előző értékelésekhez hasonlóan a Bizottság külső szolgáltatóval kötött szerződést a tagállamok által benyújtott jelentések, valamint az egyéb lényeges adatok kielemezésére. A vállalkozó által készített, a bejelentett információk részletes elemzését – ideértve az egyes tagállamok tekintetében készített elemzéseket – és egyéb elérhető információkat tartalmazó tanulmány elérhető az EU-Könyvesboltban⁵.

A 28 uniós tagállam által rendelkezésre bocsátott valamennyi adat, valamint a Norvégia által önként rendelkezésre bocsátott adatok, a kérdőív, illetve a 2000–2002⁶, a 2003–2005⁷, a 2006–2008⁸, és a 2009–2011⁹ közötti időszakokra vonatkozó korábbi jelentések online megtalálhatók a CIRCABC portálon¹⁰.

¹ A 96/82/EK irányelv (HL L 10., 1997.1.14., 13. o.); amelyet a 2003/105/EK irányelv módosított (HL L 345., 2003.12.31., 97. o.)

² Az Európai Parlament és a Tanács 2012. július 4-i 2012/18/EU irányelve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről, valamint a 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról és későbbi hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 197., 2012.7.24., 1–37. o.)

³ C(2011) 4598 végleges, a 2011.06.30-i bizottsági végrehajtási határozat

⁴ Súlyos balesetek bejelentésére szolgáló online rendszer (Major Accident Reporting System) (<https://emars.jrc.ec.europa.eu>)

⁵ <http://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/26c9aa63-523e-11e7-a5ca-01aa75ed71a1>

⁶ C(2004) 3335 számú dokumentum

⁷ C(2007) 3842 számú dokumentum

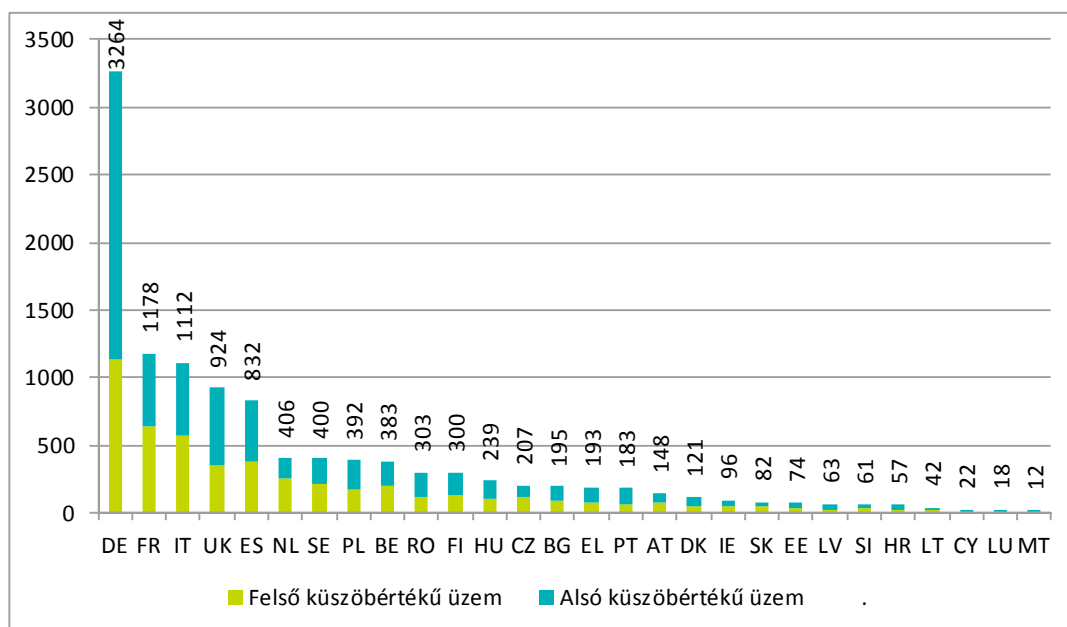
2. A TAGÁLLAMI JELENTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓJA

Mind a 28 tagállam benyújtotta hároméves jelentését az Európai Bizottsághoz.

2.1. Üzemek száma¹¹

A tagállamok összesen 11 297, a Seveso II. irányelv hatálya alá tartozó üzembről számoltak be. Ez 2011-hez (10 314 üzem) képest 983 üzemmellel való nettó növekedést jelent, melyek többsége alsó küszöbértékű üzem (756) és a maradék alkotja a felső küszöbértékű üzemeket (227). Habár majdnem minden tagállam növekedésről számolt be, e növekedés jelentős része Németországban következett be (+859 üzem). A rendelkezésre álló adatok nem teszik lehetővé a növekedés okainak megértését (például a lehetséges okok közé tartozhat a gazdaság bővülése, a jobb végrehajtás vagy a veszélyes anyagok szigorúbb besorolása).

1. ábra: A Seveso-irányelv hatálya alá tartozó üzemek száma 2014-ben

Ahogy a 2. ábra mutatja, az irányelv hatálya alá tartozó üzemek számában lassú, de folyamatos emelkedés figyelhető meg. Ezt kontextusba kell helyezni: három bővítési kör zajlott le ezen időszak során (2004, 2007 és 2013), amely során folyamatosan bővültek a

⁸ C(2010) 5422 végleges

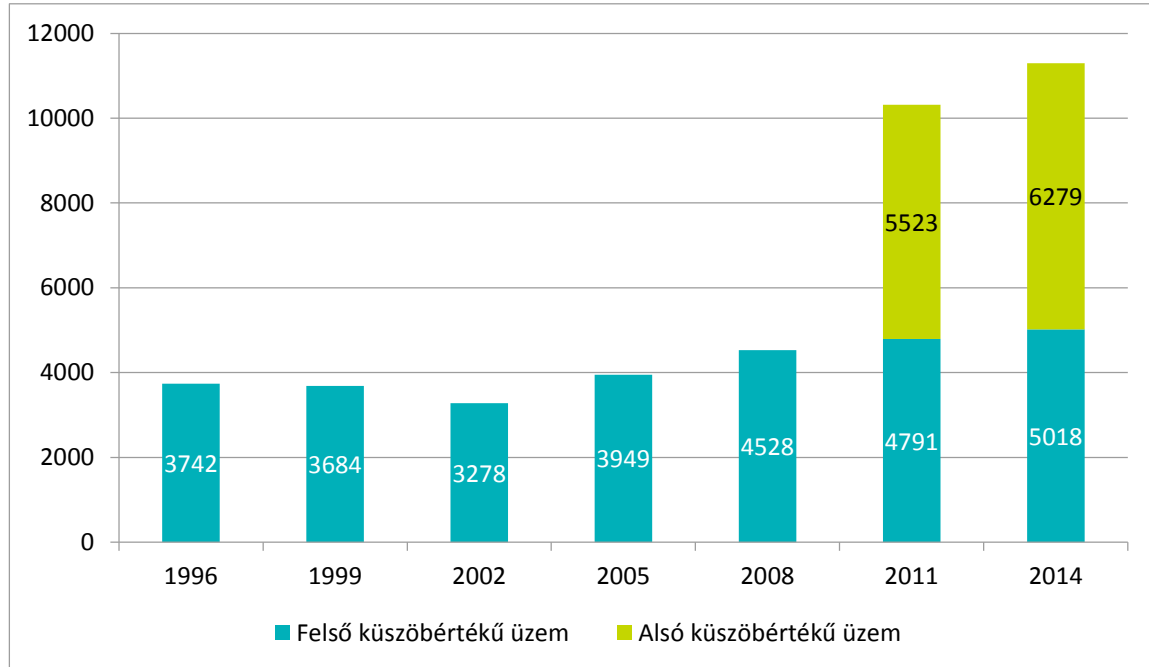
⁹ C(2013) 4035 final

¹⁰ <https://circabc.europa.eu/w/browse/4cc9ca17-0920-4d8a-8796-6ffa170612b7>

¹¹ A tagállamok jelentései alapján

veszélyes anyagokra és gazdasági növekedésre vonatkozó ismeretek, valamint javult a végrehajtás. Az alsó küszöbértékű üzemekre vonatkozó adatokat csak a 2009–2011 közötti jelentéstételi időszakról kezdve jelentették.

2. ábra: A bejelentett üzemek számának alakulása¹²

A Seveso-üzemek kategorizálására használt 48 tevékenység közül négy lefedi az üzemek közel 40 %-át:

- (1) Általános vegyi anyagok (763 üzem = 12,3 %)
- (2) Üzemanyag-tárolás (650 üzem = 10,5 %)
- (3) Nagy- és kiskereskedelem (553 üzem = 8,9 %);
- (4) LPG-gyártás, -palackozás és nagy tömegben történő elosztás (465 üzem = 7,5 %)

2.2. Kockázatkezelési intézkedések

A (kockázatértékelést magukban foglaló) biztonsági jelentések, a felső küszöbértékű üzemekhez kapcsolódó védelmi tervek, valamint a nyilvánosság tájékoztatására szolgáló intézkedések és hatósági ellenőrzések a súlyos balesetek megelőzésének és az azokra való felkészültségnek az alappilléreit alkotják.

¹² Az 1996-ra és 1999-re vonatkozó adatok nem teljesen összehasonlíthatók az üzemek és létesítmények eltérő meghatározásai miatt. Több, azonos üzemben található létesítményt jelenthettek külön-külön, ami magyarázatul szolgál a 2002-ben látszólag bekövetkezett csökkenésre.

A Seveso II. irányelv alkalmazásának korábbi értékelései szerint az üzemeltetők nem követtek el rendszerszintű hibákat a biztonsági jelentések és belső védelmi tervek készítése során. Ezért a kérdőív többé nem tért ki erre a kérdésre a 2011–2014-es jelentéstételi időszak során.

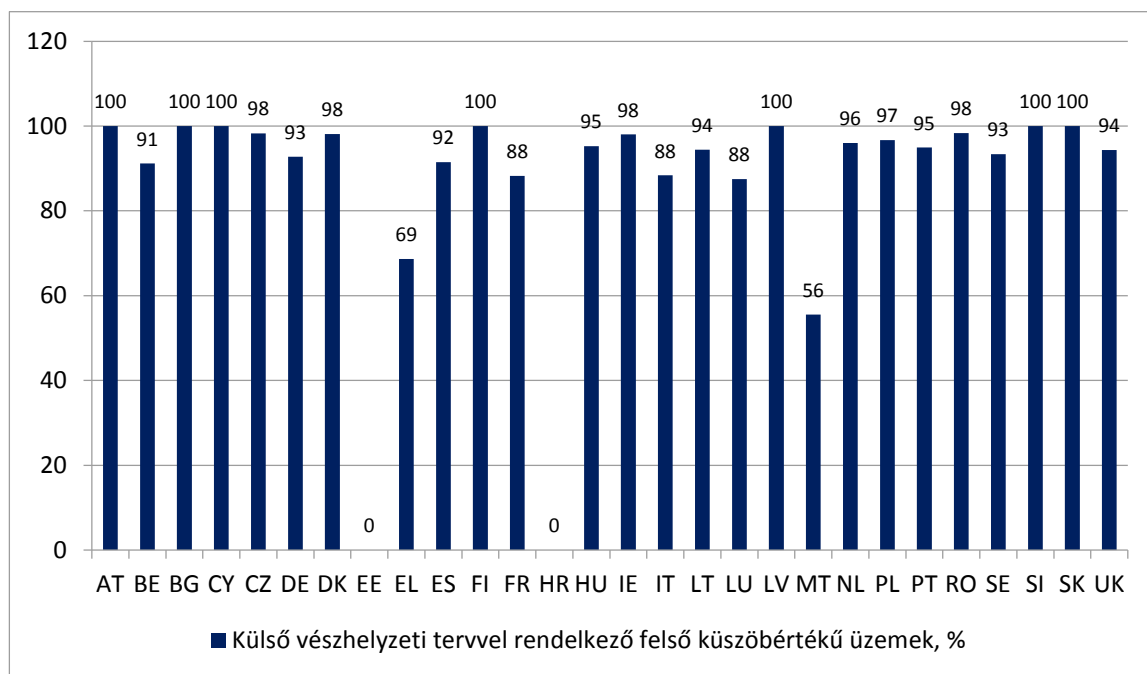
A Seveso II. irányelv több követelményt is támaszt az illetékes hatóságokkal szemben, amelyek közül az alábbiak a legfontosabbak: a biztonsági jelentések megvizsgálása és az üzemeltetők tájékoztatása a vizsgálat eredményeiről, külső vészhelyzeti tervek készítése, annak biztosítása, hogy a balesetveszélynek kitett lakosság megfelelő tájékoztatást kapjon a biztonsági intézkedésekről, hatósági ellenőrzések lefolytatása, a dominóhatás kockázatát hordozó üzemsorozatokat meghatározása, valamint a súlyos balesetek veszélyével kapcsolatos területrendezési vonatkozások figyelembe vétele.

2.2.1. A külső vészhelyzeti tervek elkészítése

A hatóságok külső vészhelyzeti terveket a felső küszöbértékű üzemek esetében készítenek. E tervek fontos szerepet töltenek be a súlyos balesetekre való gyors és összehangolt válaszadás lehetővé tétele szempontjából, és meghatározó szerepet játszanak a balesetek hatásainak minimalizálásában.

Az utolsó jelentéstételi időszakok során a legtöbb tagállam jelentős előrehaladást ért el a külső vészhelyzeti tervek kidolgozásában, de nagy átlagban nem történt előrelépés a legutolsó jelentéstételi időszakhoz képest. A jelentéstételi időszak végére 407¹³ felső küszöbértékű üzemhez nem tartozott külső vészhelyzeti terv, ami uniós szinten az összes felső küszöbértékű üzem 8 %-át teszi ki (2010: 7 %).

3. ábra: Külső vészhelyzeti tervvel rendelkező felső küszöbértékű üzemek

¹³ Ezen adatba nem tartozik bele az a 187 üzem, mely esetében az illetékes hatóságok döntése szerint nincs szükség külső vészhelyzeti tervre a Seveso II. irányelv 11. cikkének (6) bekezdésével összhangban.

Megalapozott indoka lehet annak, hogy miért nem áll rendelkezésre külső vészhelyzeti terv, pl. új üzemek esetében vagy ha röviddel a jelentéstételi időszak vége előtt jelentős változásokra kerül sor. Ugyanakkor számos tagállam számolt be arról, hogy az üzemek kivételesen nagy (vagyis a 8 %-os átlag fölötti) aránya nem rendelkezik külső vészhelyzeti tervvel.

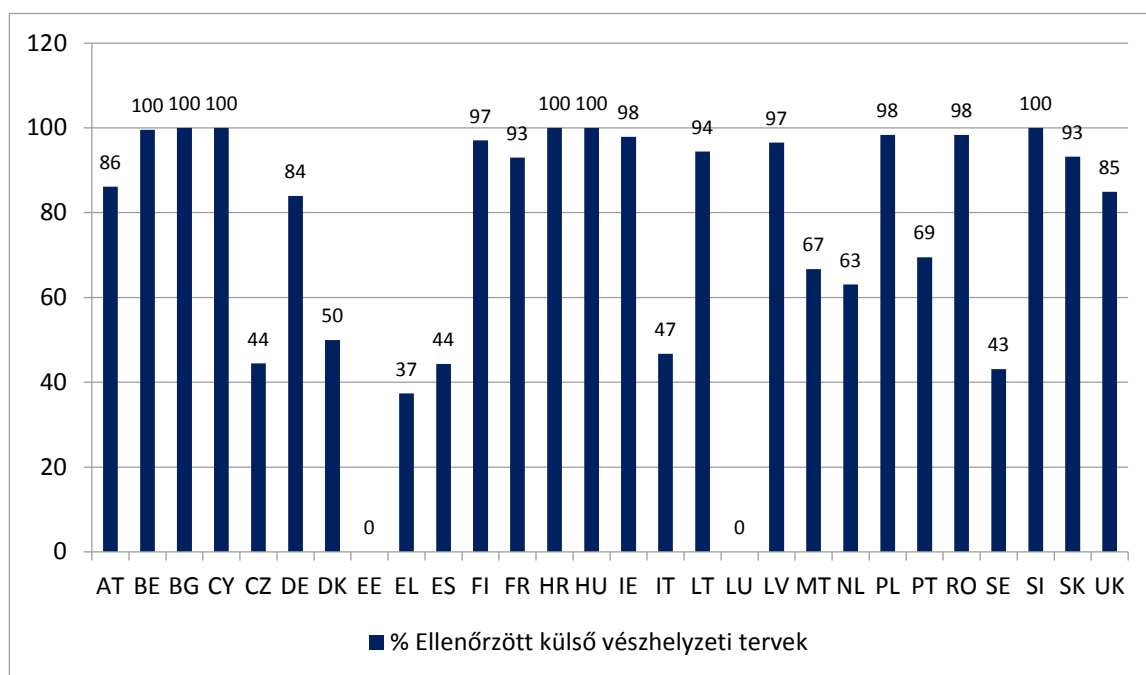
A külső vészhelyzeti tervek alacsony száma esetében az indokok jelentősen eltértek egymástól. Az egyik tagállam tájékoztatása szerint 6 regionális hatósága nem fogadott el külső vészhelyzeti tervet. Azonban semmi iránymutatást nem adott arra vonatkozóan, hogy ez hány üzemet érintett 25 üzeme közül, így nem lehetett számszerűsíteni. Egy másik tagállam azt jelezte, hogy az egész ország esetében egyetlen, nem helyszínspecifikus külső vészhelyzeti terv került kidolgozásra, és a szolgáltatott információk alapján nem volt egyértelmű, hogyan ellenőrizték azt. A Bizottság nyomon követése során e tagállam arról számolt be, hogy a helyzet időközben megváltozott és 2014-et követően egyedi külső vészhelyzeti terveket dolgoztak ki és ellenőriztek.

2.2.2. A külső vészhelyzeti tervek ellenőrzése és felülvizsgálata

A külső vészhelyzeti terveket legalább háromévente felül kell vizsgálni és ellenőrizni kell. Az elavult vagy ellenőrizetlen külső vészhelyzeti terv veszélyhelyzetben végzetes lehet.

Általánosságban elmondható, hogy a legtöbb tagállam a legutóbbi jelentéstételi időszakok során elért némi előrehaladást a külső vészhelyzeti tervek ellenőrzésének biztosítása terén, de – bár átlagosan jelentős ingadozások vannak – a korábbi jelentéstételi időszakhoz képest nem történt figyelemre méltó előrelépés. A 2006–2008 közötti jelentéstételi időszakban a felső küszöbértékű üzemek 60 %-át vizsgálták felül és ellenőrizték. A 2009–2011 közötti időszakban ezen arány 73 %-ra nőtt, és 2014 végére elérte a 75 %-ot. Ez arra utalhat, hogy a tagállamok egyre hatékonyabban ellenőrzik a külső vészhelyzeti terveket, de a 100 %-os cél eléréséig még hosszú út vezet.

4. ábra: A 2012–2014 között ellenőrzött külső vészhelyzeti tervek ¹⁴

Több tagállam számolt be arról, hogy a külső vészhelyzeti tervek kivételesen nagy arányát nem ellenőrizték, míg egyes tagállamok sikeresen ellenőrizték a külső vészhelyzeti tervek többségét vagy legalább jelentősen javítottak arányukon; több tagállam kis mértékű előrelépést tett.

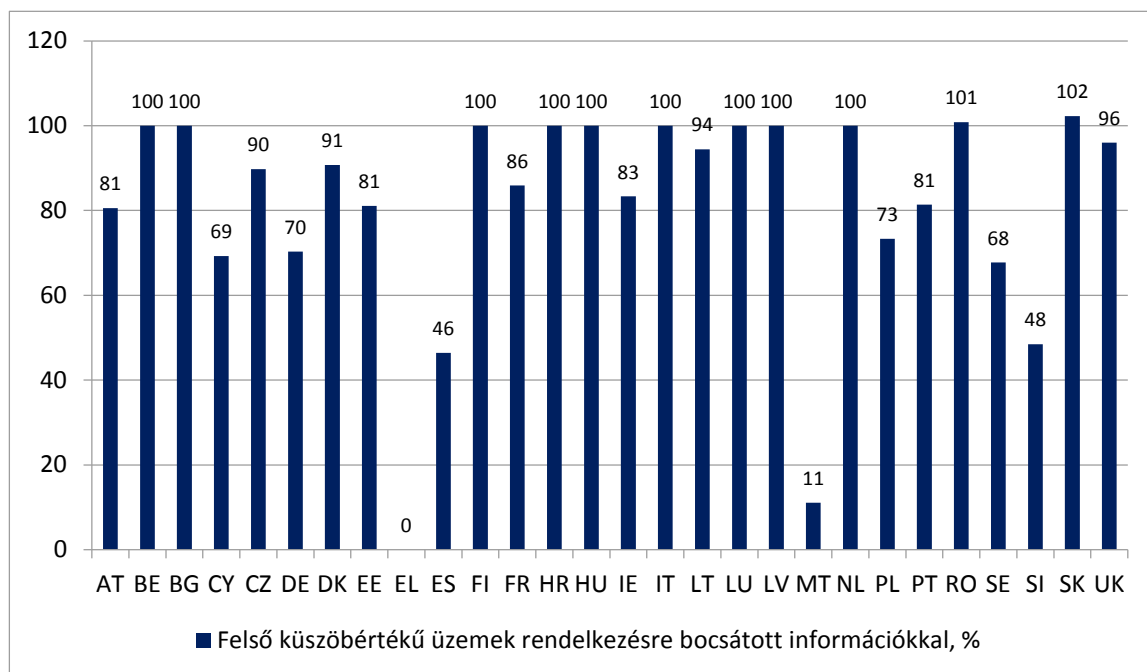
A külső vészhelyzeti tervek ellenőrzésének elmaradására adott okok megalapozottak lehetnek, ugyanakkor jelentősen el is tértek egymástól. Az egyik tagállam arról számolt be, hogy a külső vészhelyzeti terveket nem lehetett ellenőrizni, mert a legtöbb vészhelyzeti szolgálatot önkéntesek alkották, ami megnehezítette volna az ellenőrzések megszervezését. Egy másik tagállam jelezte, hogy egész országra egyetlen, nem helyszínspecifikus külső vészhelyzeti tervet dolgozta ki, de a szolgáltatott információk alapján nem volt egyértelmű, hogy ezt hogyan ellenőrizték. Több tagállam nem szolgált további indokokkal, míg mások arról számoltak be, hogy már vizsgálják a helyzetet. Végül néhány tagállam arról tájékoztatót, hogy az üzemek újak voltak, csak nemrég változott meg a státusuk vagy korszerűsítették őket, így a jelentéstételi időszakban nem volt lehetséges az ellenőrzés.

2.2.3. A nyilvánosság tájékoztatása

A súlyos baleset kockázatának vélhetően kitett személyeket – azok külön kérése nélkül is – rendszeresen tájékoztatni kell a biztonsági intézkedésekről, valamint a baleset esetén követendő magatartási szabályokról. Az irányelv nyitva hagyja a kérdést, hogy ki felel ezért és hogyan biztosítják az információkat. Az egyes lakossági tájékoztatások között legfeljebb öt év, azaz a jelentéstételi időszaknál két évvel hosszabb időtartam, telhet el. Ezért az ilyen tájékoztatás a jelentéstételi időszakban való elmaradásából nem lehet automatikusan a követelmények nem teljesítését levonni.

¹⁴ Ezen adatba nem tartozik bele az a 187 üzem, mely esetében az illetékes hatóságok döntése szerint nincs szükség külső vészhelyzeti tervre a Seveso II. irányelv 11. cikkének (6) bekezdésével összhangban.

5. ábra: A felső küszöbértékű üzemek tekintetében 2012–2014 között rendelkezésre bocsátott információk¹⁵.

Átlagosan a felső küszöbértékű üzemek 81 %-a tekintetében bocsátottak rendelkezésre információkat, és tíz tagállam jelentette, hogy valamennyi felső küszöbértékű üzem tekintetében rendelkezésre bocsátotta az információkat a jelentéstételi időszak során. Ez az előző jelentéstételi időszakban elért 87 %-hoz képest csökkenést mutat, de a fentiekben vázoltak szerint ebből még nem lehet arra következtetni, hogy nem teljesítették a követelményeket.

A legtöbb tagállam jelentése alapján ezen információt tájékoztató füzetekben tették közzé, és emellett más kommunikációs eszközöket is használtak (pl. honlapok, nyilvános ülések). Öt tagállam jelentése szerint az információt online tették elérhetővé, ami lehet, hogy nem éri el az összes esetlegesen érintett személyt. Míg egyes tagállamok ezen információt az illetékes hatóságok kérésére vagy az üzemeltető telephelyén is elérhetővé teszik, ez esetleg nincs összhangban a „kérés nélkül való rendelkezésre bocsátás” szellemiségével. Említésre érdemes az is, hogy balesetek esetén egyre több tagállam használ a figyelmeztető alkalmazásokhoz, SMS-hez vagy közösségi médiához hasonló mobil megoldásokat azért, hogy az érintett területen mindenkit figyelmeztessen, valamint a szükséges biztonsági magatartásra emlékeztessen.

Az információszolgáltatás elmulasztásának indokai jelentős mértékben eltértek egymástól; pl. a rendelkezésre álló információk hiánya; az információt a jelenlegi jelentéstételi időszak előtt bocsátották rendelkezésre és azóta nem frissítették; egyes üzemek újak voltak vagy csak a jelentéstételi időszak vége felé váltak felső küszöbértékű üzemekké, illetve az információt most készítik elő. Egyes tagállamok arról tájékoztattak, hogy olyan üzemekkel rendelkeznek, amelyek esetében nem állnak fenn helyszínen kívüli kockázatok. Több tagállam jelezte, hogy a jelentéstétel miatt szereztek tudomást a helyzetről, amit tovább fognak vizsgálni.

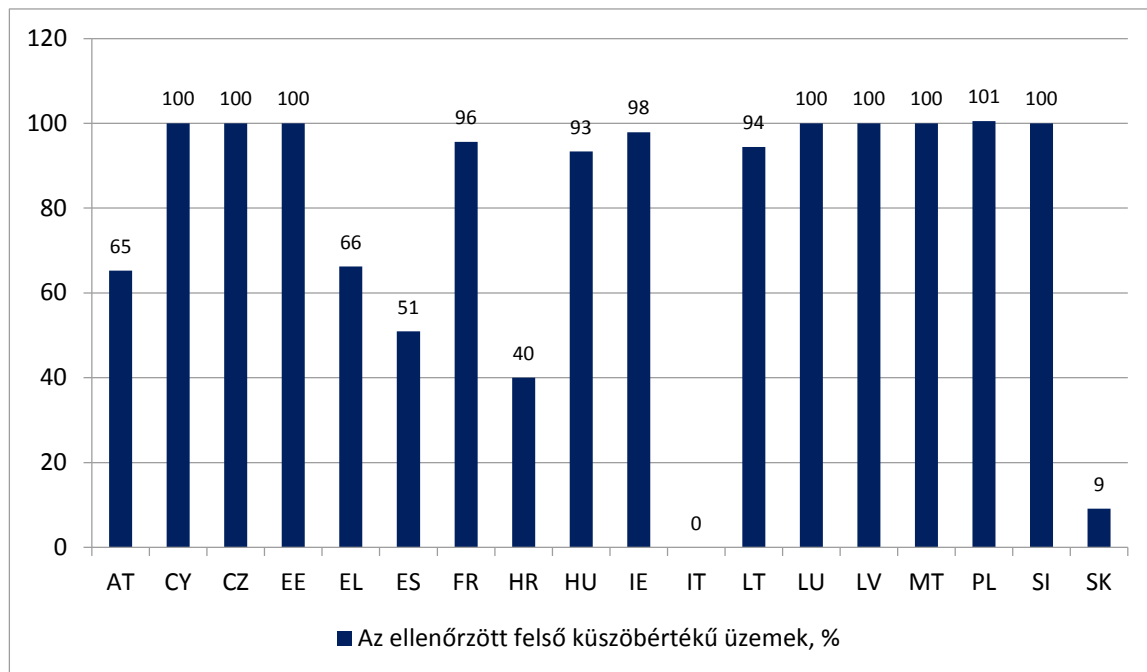
¹⁵ Egyes értékek 100 % felett vannak, mert az üzemek száma a jelentéstételi időszak során módosult.

2.3. Hatósági ellenőrzések

A Seveso II. irányelv előírja a tagállamok számára, hogy hatósági ellenőrzési rendszert és minden üzemre vonatkozóan hatósági ellenőrzési programot alakítsanak ki. A felső küszöbértékű üzemeket tizenkét havonta kell ellenőrizni, kivéve, ha szisztematikus értékelést alkalmaznak. 10 tagállam jelentette ilyen rendszer alkalmazását.

A 6. ábra mutatja a szisztematikus értékeléssel nem rendelkező tagállamok helyzetét¹⁶, azaz ahol a felső küszöbértékű üzemeket ebből következően évente kell ellenőrizni. Míg 18 érintett tagállamból 12 eléri vagy megközelíti a célkitűzést, egyes tagállamokban jelentős hiány mutatkozik. Erre az alábbi magyarázatok adhatók: költségvetési vagy szervezeti korlátok, az illetékes regionális hatóságok által szolgáltatott vonatkozó információk hiánya, olyan vegyes rendszer alkalmazása, melynek alapján az üzemeket elvben évente ellenőrizni kell (ezért tartalmazza ezeket a 6. ábra), de a hatóságok az ellenőrzés gyakoriságát 18 havonta egy alkalomra csökkenthetik.

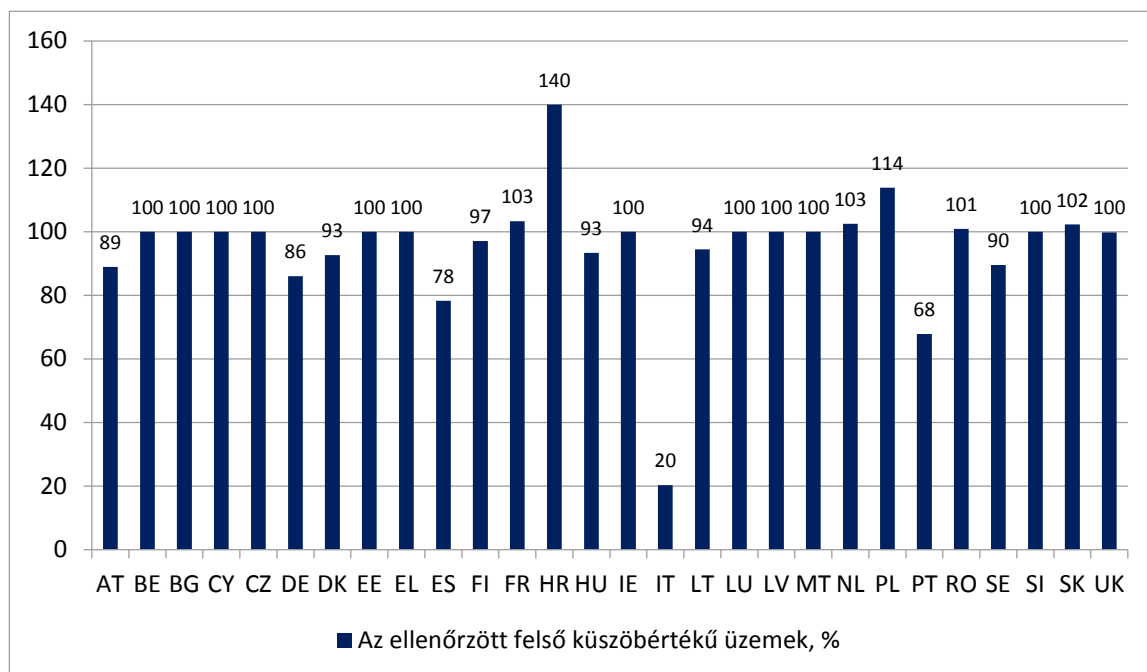
6. ábra: Felső küszöbértékű üzemek 2012-2014 közötti éves ellenőrzése a szisztematikus értékelést nem alkalmazó tagállamokban¹⁵

Ahogy a 7. Ábra mutatja, a felső küszöbértékű üzemek összesen 86 %-át ellenőrizték legalább egyszer a jelentéstételi időszak során. Míg a 6. ábra azt mutatja, hogy egyes tagállamok láthatóan nehézségekkel küzdenek éves célkitűzésük elérésében, a 7. ábra – ami magában foglalja a szisztematikus értékelési rendszert alkalmazó tagállamokat is – arra enged következtetni, hogy legalább a felső küszöbértékű üzemeket rendszeres időközönként ellenőrzik a legtöbb tagállamban. Ráadásul ez előrelépést jelent a korábbi jelentéstételi időszakokhoz képest (2006–2008: 66 %, 2009–2011: 65 %).

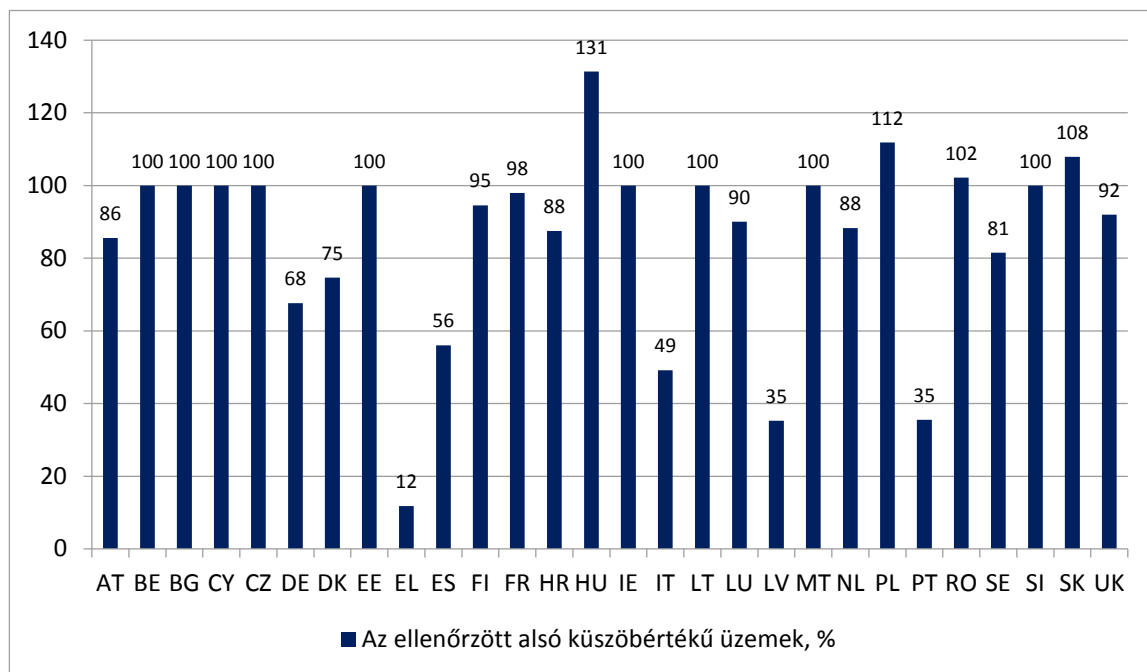
¹⁶ Egyes tagállamok vegyes rendszerről számoltak be, pl. a regionális megközelítéstől függően. E jelentés alkalmazásában e tagállamokat szisztematikus értékelést alkalmazó tagállamokként szerepeltettük.

7. ábra: Felső küszöbértékű üzemek legalább egyszeri ellenőrzése 2012–2014 között¹⁵,

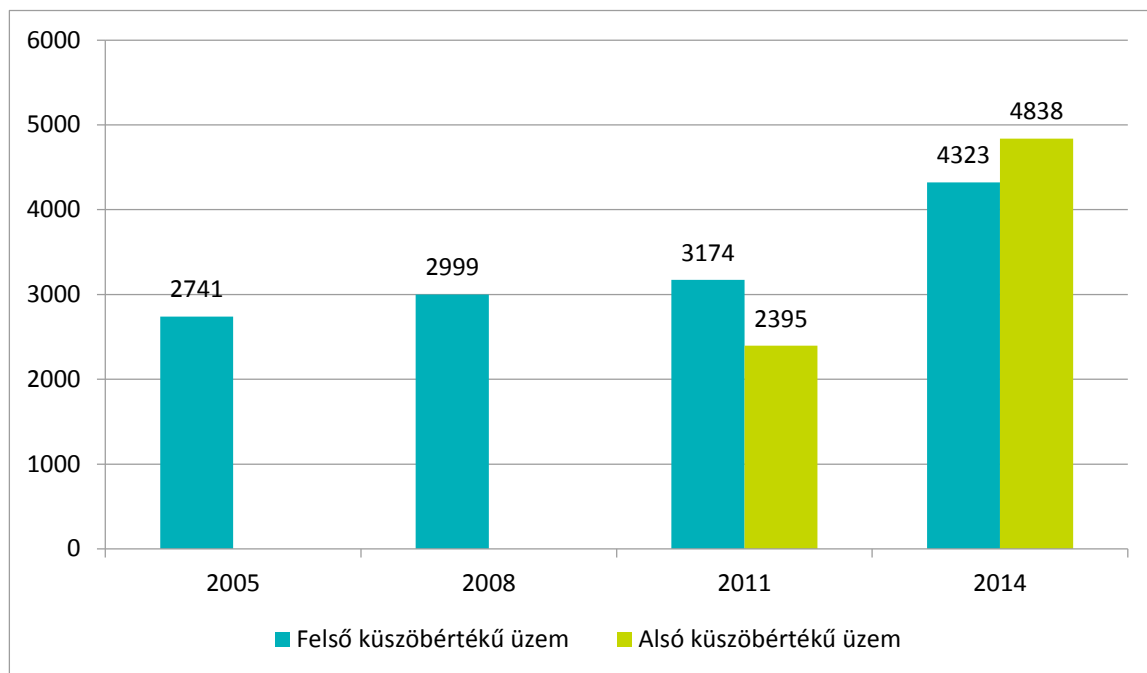
A Seveso II. irányelv az alsó küszöbértékű üzemek ellenőrzése vonatkozásában nem tartalmaz a gyakoriságra vonatkozó követelményt. Valamennyi tagállam arról számolt be, hogy a jelentéstételi időszak során ellenőrizték az alsó küszöbértékű üzemeket is. Ugyanakkor az ellenőrzések 77%-os teljes aránya alacsonyabb, mint a felső küszöbértékű üzemek esetében. A tagállamok nem indokolták meg az alsó küszöbértékű üzemek ellenőrzésének alacsony arányait, de feltételezhető, hogy ezek hasonlítanak az alsó küszöbértékű üzemek esetében fennálló indokokhoz. Pozitívumként említendő, hogy ez jelentős előrelépés a 2009–2011 közötti előző jelentéstételi időszak során ellenőrzött 42 %-hoz képest.

8. ábra: Alsó küszöbértékű üzemek legalább egyszeri ellenőrzése 2012–2014 között¹⁵

Bár figyelemre méltó előrelépés történt a korábbi jelentéstételi időszakokhoz képest és a hatósági ellenőrzések száma növekedett (9. ábra), a hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos helyzet még mindig nem teljesen kielégítő több tagállamban. Mindazonáltal feltételezhető, hogy az üzemek Seveso II. irányelv követelményeinek való megfigyelt megfelelési aránya részben az irányelv által előírt szigorú hatósági ellenőrzési rendszernek köszönhető.

9. ábra: A bejelentett hatósági ellenőrzések számának alakulása

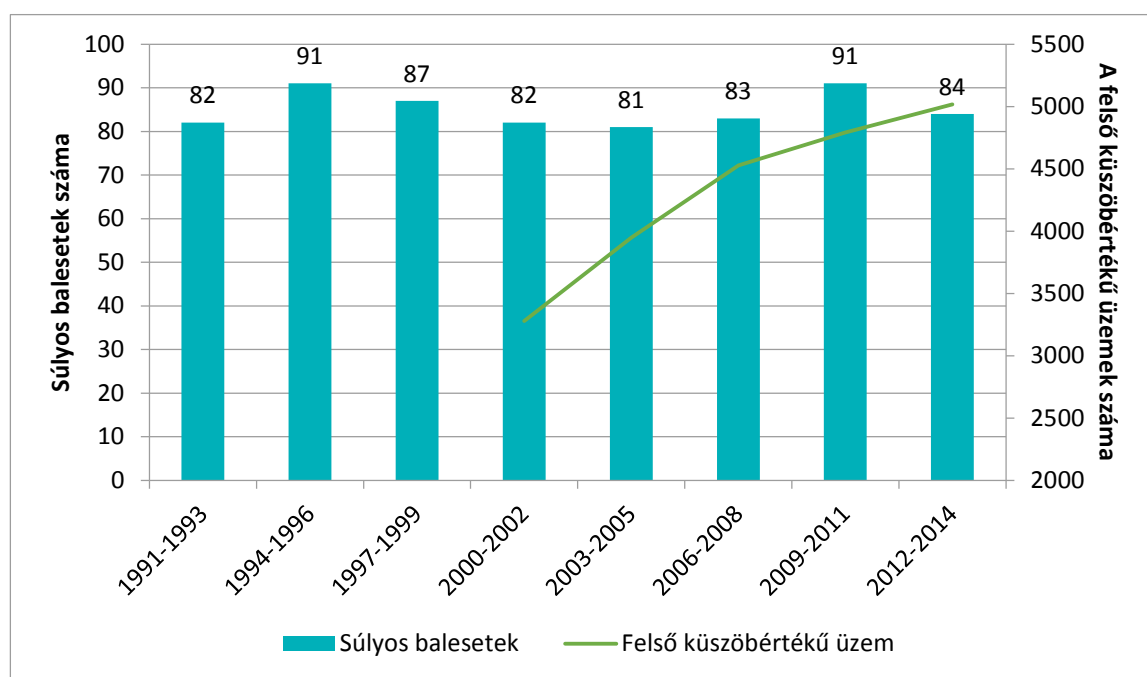
A helyzet további javítása érdekében a Seveso III. irányelv egyértelműbb követelményeket vezetett be a hatósági ellenőrzésekre vonatkozóan, kidolgozva többek

között egy időkeretet az alsó küszöbértékű üzemek tekintetében (legalább három évente egyszer), tisztázva a hatósági ellenőrzési tervekre és a szisztematikus értékelésekre vonatkozó rendelkezéseket, valamint a nem rutinjellegű hatósági ellenőrzésekre vonatkozó kötelezettséget, pl. a súlyos balesetek és balesetveszélyes helyzetek után¹⁷.

3. AZ EMARS-ADATBÁZISBÓL SZÁRMAZÓ, SÚLYOS BALESETEKKEL KAPCSOLATOS STATISZTIKÁK

A súlyos balesetek száma a Seveso II. irányelv, valamint az irányelv súlyos balesetek megelőzésére vonatkozó célkitűzése teljesítésének egyik fő mérőszáma. Önmagában azonban ennek a számadatnak nincs jelentősége, mivel figyelembe kell venni, hogy az értékelést más tényezők is befolyásolják, például az üzemek növekvő száma vagy a balesetek (egészségügyi, környezetvédelmi, gazdasági) hatása. Különösen az utóbbi esetében áll kevés adat rendelkezésre, ami korlátozza a helyzet értékelésének lehetőségét. Végül, a hasonló indokokkal és hatásokkal bíró, összehasonlítható balesetek viszonylag alacsony száma miatt sem lehet megbízható következtetéseket levonni.

10. ábra: A VI. mellékletben foglalt kritériumok közül legalább egynek megfelelő súlyos balesetek száma a 2000–2014 közötti időszakban¹⁸

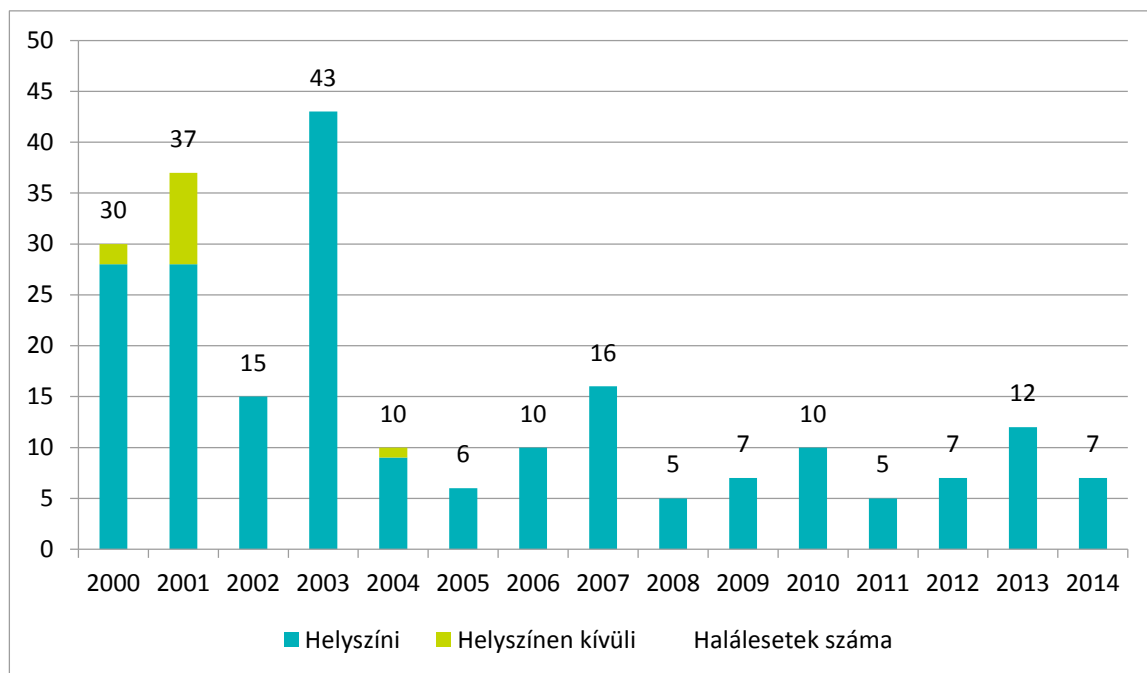

¹⁷ A balesetveszélyes helyzetek például a biztonsággal kapcsolatos olyan súlyos események, melyek végül nem vezettek balesethez, mivel a helyzetet sikerült kézben tartani.

¹⁸ Az ábra kizárólag a felső küszöbértékű üzemeket mutatja, mivel az alsó küszöbértékű üzemek száma csak a 2009–2011 közötti jelentéstételi időszaktól kezdődően áll rendelkezésre, ahogy az fentebb, ebben a jelentésben már kifejtésre került. Ugyanakkor feltételezhető, hogy az alsó küszöbértékű üzemek szerepeltetése ténylegesen nem változtatná meg az általános képet, mivel az alsó- és felső küszöbértékű üzemek növekedése hasonló volt az évek során. Az 1991 előtti időszakra vonatkozóan nem állnak rendelkezésre a balesetekkel kapcsolatban statisztikailag megbízható adatok.

2000 és 2014 között összesen 490 balesetet jelentettek az eMARS adatbázisba. Ezek közül 421 volt olyan súlyos baleset, amely a Seveso II. irányelv VI. mellékletében¹⁹ szereplő kritériumok közül legalább egynek megfelelt. Ez azt jelenti, hogy évente átlagosan 30 súlyos baleset történt. A súlyos balesetek közel 70 %-a a felső küszöbértékű üzemekben történt. Amint azt a 10. ábra mutatja, a súlyos balesetek száma összességében viszonylagos stabilitást mutat a Seveso II. irányelv hatálya alá tartozó helyszínek számának növekedése ellenére. A 11. ábra továbbá arra enged következtetni, hogy a halálesetek száma 2000 óta csökkent, ami a balesetek gyengülő hatásait jelezheti. Különösen biztató, hogy 2004 után nem jelentettek helyszínen kívüli halálesetet.

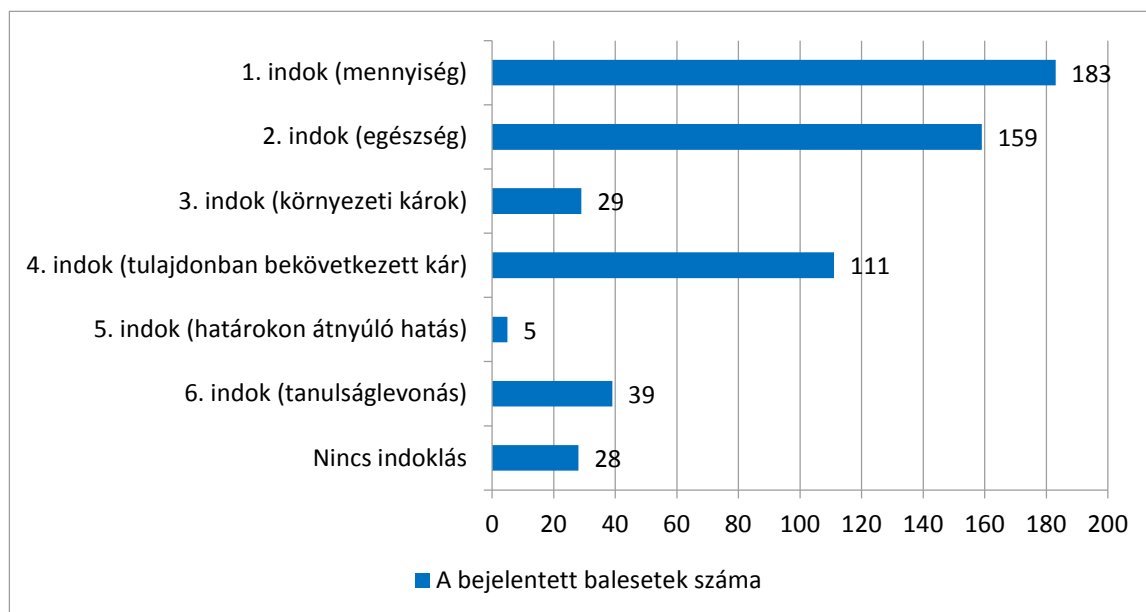
11. ábra: Helyszíni és helyszínen kívüli halálesetek száma 2000–2014 között

A súlyos balesetek bejelentésének indokai keveset változtak az évek során. A bejelentett balesetekkel járó veszélyes jelenségek közül a mérgező anyagok kibocsátása volt a leggyakoribb. Ez összefügg azzal, hogy a balesetek többsége mérgező és/vagy tűzveszélyes anyagokhoz kötődik. Az üzemek számát is figyelembe véve az összegyűjtött adatok azt mutatják, hogy a petrokémiai, valamint az olajfinomító ágazat van legjobban kitéve a súlyos baleseteknek.

¹⁹ Az egyszerűbb szerkeszthetőség érdekében e fejezet alkalmazásában a „súlyos baleset” kifejezés arra a 421 balesetre vonatkozik, melyek esetében azt jelentették, hogy a VI. mellékletben szereplő kritériumok közül legalább egynek megfeleltek. A többi bejelentett baleset esetében nem lehet egyszerűen megállapítani, hogy súlyos balesetnek vagy másfajta, önkéntes alapon – pl. tanulságlevonás céljából – bejelentett balesetnek minősülnek-e.

12. ábra: A súlyos balesetek eMARS adatbázisba való bejelentésének indokai a 2000–2014 közötti időszakban^{20, 21}

Az eMARS adatbázis kevés információt tartalmaz a társadalmi-gazdasági következményekről (pl. elveszett tulajdon, környezeti károk, munkahely elvesztése, imázsvesztés, a környékre gyakorolt hosszú távú hatás). A 490 bejelentett balesetből csak 124 tartalmazott bizonyos mértékben erre vonatkozó adatokat. Ezek jellemzően a közvetlen hatásra (pl. biztosított veszteségek) korlátozódnak és nem veszik figyelembe a szélesebb körű vagy hosszú távú hatásokat (pl. munkahely elvesztése, környezeti károk). A társadalmi-gazdasági következményekre vonatkozó lényegesebb információk kizárólag néhány kivételesen súlyos baleset esetén érhetők el nyilvánosan. Az Egyesült Királyság Egészségügyi és Biztonsági Hivatala kidolgozott egy módszertant a súlyos balesetek egyes hatásaival összefüggő gazdasági következmények modellezésére²². Habár ez nem foglal magában bizonyos fontos hatásokat (ideértve a környezeti károkat), e megközelítés Európai Unió szintű alkalmazása egy több milliárd euró nagyságú éves hatásra enged következtetni. Habár a társadalmi-gazdasági következmények jobb megismerése hasznos lenne a jogi keret jobb megértéséhez is, ezen információk szisztematikusabb összegyűjtése jelentős erőfeszítéseket követelne meg.

²⁰ Az indokok száma összességében magasabb, mint a balesetek teljes száma, mivel egy balesetnek több oka is lehet.

²¹ Az indokok mögött meghúzódó indokokat a következőképpen lehet összefoglalni:

- 1. indok: Az érintett anyagok: több, mint az I. melléklet 3. oszlopában jelzett mennyiség 5 %-a;
- 2. indok: Személyi sérülés: ≥ 1 haláleset, ≥ 6 kórházi ellátást igénylő sérülés, stb.;
- 3. indok: A környezet közvetlen károsodása (a VI. melléklet szerint);
- 4. indok: Tulajdonban bekövetkezett kár: helyszíni $>2M$ euró, helyszínen kívüli $> 0,5M$ euró;
- 5. indok: Határokon átnyúló kár: az országhatáron áttérjedő balesetek;
- 6. indok: A tanulságok szempontjából figyelemre méltó

²² <http://www.hse.gov.uk/research/rrhtm/rr1055.htm>

4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS TOVÁBBI TEENDŐK

Figyelembe véve az Európai Unió nagyon magas iparosodottsági szintjét, a Seveso II. irányelv hozzájárult a súlyos balesetek ritkább előfordulásához. Az irányelv széles körben referenciaként szolgál az ipari balesetekkel kapcsolatos politika tekintetében és világszerte számos országban szolgált követendő jogalkotási modellként.

A fenti elemzés megerősíti, hogy a Seveso II. irányelv megfelelően működik. A Seveso II. irányelv gyakorlati végrehajtása és érvényesítése is javult a legtöbb területen, az ágazat üzemeltetői nagymértékben betartják a biztonsági jelentésekre és a belső vészhelyzeti tervekre vonatkozó követelményeket. Azonban, ahogy az már az előző jelentéstételi időszakokban is megfigyelhető volt, egyes területeken további erőfeszítésekre van szükség néhány tagállamban. Ez különösen a külső vészhelyzeti tervek kidolgozására és ellenőrzésére, illetve a nyilvánosság és hatósági ellenőrzések számára biztosított információkra vonatkozik. Mindazonáltal, miközben e hiányosságok miatt megnövekedhettek a kockázatok, nincs arra vonatkozó bizonyíték, hogy ez egyes tagállamokban a súlyos balesetek magasabb arányához vezetett volna.

A Seveso II. irányelv hatálya alá tartozó üzemek megnövekedett száma ellenére a súlyos balesetek éves száma összességében évenkénti 30 baleset körül stabilizálódott és vannak arra utaló jelek, hogy hatásuk csökken.

A Bizottság a Seveso II. irányelv felülvizsgálata során figyelembe vette az előző jelentéstételi időszakokra vonatkozó megállapításokat, és ennek eredményeként elfogadták a Seveso III. irányelvet. Az új irányelv fokozottabban érvényesíti a lakosság megfelelő tájékoztatáshoz való jogát, mivel bizonyos rendelkezéseket az alsó küszöbértékű üzemekre is kiterjeszt. Az irányelv részletes szabályokat tartalmaz, amelyek az egyes projektekre vonatkozóan biztosítják a lakossággal folytatott megfelelő konzultációt, és szigorúbb rendelkezéseket vezet be a hatósági ellenőrzések tekintetében. A Seveso III. irányelv betartása ezért várhatóan hozzá fog járulni az e jelentésben kiemelt szükséges fejlesztésekhez.

A Bizottság gondosan nyomon fogja követni az e kérdésekben elért haladást, és szükség esetén különféle támogató tevékenységekkel és végrehajtási intézkedésekkel továbbra is elősegíti, hogy a tagállamok javítsanak teljesítményszintjükön.

A Bizottság folytatni fogja a beszámolási folyamat egyszerűsítésével kapcsolatos munkát, ezáltal csökkentve az adminisztratív terheket és javítva a jelentésekből levont adatok relevanciáját és minőségét. Ennek érdekében felülvizsgálják a nyomonkövetési rendszereket, aminek további célja, hogy a végrehajtás hatékonyabb nyomon követésére, illetve a Seveso III. irányelv teljesítésének értékelésére indikátorokat dolgozzanak ki.